

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om
Levaneva naturskyddsområde**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

Propositionen syftar till att i Jurva och Laihela kommuner inrätta Levaneva naturskyddsområde, som är ett särskilt naturskyddsområde enligt lagen om naturskydd (71/23). Syftet är att i södra Österbotten bevara ett representativt och varierande myrområde. Då propositionen antas, förverkligas statsrådets

principbeslut av år 1979 om skydd av området. Levaneva naturskyddsområde ägs av staten, och dess areal är ca 2 900 hektar.

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter det att den har antagits och blivit stadfäst.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläget och propositionens syfte

Under de senaste åren har myrskyddsområden inrättats på sådana områden som ingår i det av statsrådet godkända myrskyddsprogrammet. Huvuddelen av dessa områden ägs redan av staten. I samband med att myrskyddsprogrammet förverkligas har också många privatägda områden förvärvat till staten. Levanevaområdet hör till de viktigaste myrområden som staten har förvärvat, och därför bör den lagstadgade fridlysningen ske utan dröjsmål.

Området karakteriseras av väl utvecklade koncentrisk högmossar med vattenpölar och tuvsträngar. Vegetationen är relativt mångsidig. De stora öppna myrarna uppvisar karga fattigkärr med vitmossa och kortsträig vegetation. Höljor och tuvsträngar med små martallar karakteriserar de centrala områdena av högmossarna, som dessutom har välutvecklade gölområden. I utkanten av högmossarna och mineraljordsöarna finns också frodigare skogskärr och på sina ställen därtill olika slags kärrskog. Otaliga små öar berikar naturen och landskapet. I synnerhet i kärrskogarna är träden ställvis gamla och orörda. Eftersom

Levaneva är ett omfattande och vattenrikt myrområde, är det mycket värdefullt för fågelfaunan. Där häckar bland annat ett flertal arter av vadare, vattenfåglar och rovfåglar.

Levaneva naturskyddsområde är viktigt med tanke på skyddet av organismerna, och det bör därför så långt som möjligt bevaras i naturtillstånd. Detta förutsätter att där inrättas ett särskilt naturskyddsområde enligt lagen om naturskydd och att aktiviteter som ändrar naturen begränsas genom relativt stränga fridlysningsbestämmelser. Besökare skall inte speciellt visas till området, men det skall ändå vara tillåtet att besöka det och röra sig där, oavsett att besöken i de viktigaste häckningsområdena styrs och begränsas under häckningstiden.

Det i propositionen avsedda naturskyddsområdet kompletterar nätverket av naturskyddsområden i vårt land, och då det inrättas blir en av de mest värdefulla myrhelheterna i södra Österbotten skyddad. Området befinner sig till stora delar i naturtillstånd. Innan mineraljordarna förvärvades till staten bedrevs där skogsbruk. Skogsöarna i myren skall få återgå till sitt ursprungliga tillstånd. Vid behov kan utvecklingen för snabbas till exempel genom svedjebränning eller så att behandlingen imite-

rar naturliga skogsbränder. Likaså kan de utdikade torvmarkerna snabbare återställas i naturtillstånd genom att dikena däms upp. Kivilampi och Levalampi artificiella reservoar tangerar västra delen av området, och de relativt små regleringarna av vattennivån har bidragit till att bevara strandmyrarnas naturskyddsvärde.

2. Propositionens ekonomiska och övriga verkningar

Området har förvärvats till staten för naturskyddsändamål, vilket förorsakat de största statsekonomiska verkningarna. Inalles har ca 6 milj. mark använts till markförvärv under loppet av ett antal år.

Den totala arealen av naturskyddsområdet är ca 2 900 hektar, av vilket bara ca 400 hektar är skogsmark och ca 2 300 hektar tvinmark och impediment. Fridlysningsområdet omfattar dessutom ca 200 hektar statsägda vatten. På mineraljordarna och myrarna i Levaneva naturskyddsområde är skogsbruk förbjudet. Den årliga genomsnittliga virkesproduktionen i det område som inte nyttjas ekonomiskt är mindre än 2 000 m³, vilket innebär att den föreslagna lagen inte har betydande verkningar i fråga om skogsbruket.

Antalet skogsarbetsplatser i Jurva och Laihela kommuner minskar inte på grund av förbudet mot skogsbruk i mineraljordsområdena. Att lagen antas inverkar inte heller på kommunernas intäkter av skogsbeskattningen, eftersom kommunerna efter det att naturskyddsområdet inrättats med stöd av 5 a § lagen om naturskydd erhåller ersättning för den minskning i skogsbeskattningsintäkterna som motsvarar virkesproduktionen i området.

Vattenståndet i Kivilampi och Levalampi reservoar, som är vattentäkt för Oy Metsä-Botnia Ab, regleras enligt ett tillstånd av Västra Finlands vattendomstol. Norra delen av reservoaren ligger i det område som föreslås bli skyddat och som har kommit till staten i samband med förvärvet av skyddsarealen. Men en höjning av vattenståndet har anhängiggjorts vid Vasa vatten- och miljödistrikt. Enligt vatten- och miljöstyrelsens beräkningar är Oy Metsä-Botnia Ab:s råvattensförsörjning inte i praktiken hotad, även om ingen höjning av regleringsnivån sker. Genom en bestämmelse i förordningen om Levaneva naturskyddsområde

säkras den nuvarande regleringen av vattenståndet i reservoaren enligt de närmare bestämmelserna i vattendomstolens tillståndsbeslut, oavsett att naturskyddsområdet inrättas.

Att Levaneva naturskyddsområde inrättas hindrar inte att området används för rekreation, utfärder och bärplockning. Forststyrelsen utarbetar en detaljerad underhålls- och dispositionsplan för naturskyddsområdet.

3. Propositionens verkningar i fråga om organisation och personal

Levaneva naturskyddsområde skall såsom hittills vara i forststyrelsens besittning och vård. Därigenom har inrättandet av naturskyddsområdet inga organisatoriska verkningar.

Oavsett att avsikten inte är att utveckla Levaneva naturskyddsområde med tanke på utfärder och turism, ökar inrättandet av området i viss utsträckning forststyrelsens uppgifter och arbete med skötseln och användningen av naturskyddsområdena. Exempelvis lätta konstruktioner som vägleder besökarna blir av nöden, och övervakningen av området måste effektiveras. Det är meningen att uppgifterna skall skötas av den nuvarande personalen. Behovet av anslag för vård och användning av naturskyddsområdet beaktas årligen vid beredningen av statsbudgeten.

4. Beredningen av ärendet

Nationalparkskommittén föreslog i sitt betänkande år 1976 (KB 1976:88) att en nationalpark skulle inrättas i Levaneva. Statsrådet fattade år 1979 ett principbeslut om att myrarna i området skulle fridlysas. Därefter har området så småningom genom frivilliga köp förvärvats till staten, som nu äger området med undantag av några små parceller.

Utlåtanden om lagpropositionen har införskaffats av jord- och skogsbruksministeriet, finansministeriet, handels- och industriministeriet, forststyrelsen, lantmäteristyrelsen, vatten- och miljöstyrelsen, Geologiska forskningscentralen, regionplansförbunden i Vasa län, kommunstyrelserna i Jurva och Laihela kommuner samt Finlands naturskyddsförbund.

De flesta remissinstanserna understödde propositionen och ansåg att det är nödvändigt att

Levaneva naturskyddsområde inrättas. De statliga myndigheterna hade inga anmärkningar mot den föreslagna användningen av området, inte heller mot innehållet i propositionen, men i motiveringen och utkastet till förordning föreslogs vissa preciseringar och tillägg.

Vatten- och miljöstyrelsen anser att den planerade höjningen av vattenståndet i Kivilampi och Levalampi reservoar innebär att artrikedomen och mångfalden av biotoper minskar avsevärt i naturskyddsområdet. Det är inte fråga om någon stor höjning, men den ändrar den nuvarande relativt etablerade situationen utmed stranden, där rika sumpmarksbiotoper har uppkommit. Enligt den nya planen skulle vattnet stå betydligt högre under längre tider, och den rika övergångszonen jämte vegetation och fågelliv skulle försvinna. Vatten- och miljöstyrelsen föreslår att vattenförsörjningen i området kring Närpes å tryggas genom att man utreder andra möjligheter till tilläggslagring än att höja Kivilampi och Levalampi. Oy Metsä-Botnia Ab anser att den nuvarande regleringen av Kivilampi och Levalampi inte under alla omständigheter säkrar råvattentillförseln till Kasköfabrikerna. Bolaget fordrar att ett stadgande om regleringen som också tillåter en ny regleringsnivå tas in i förordningen.

Kommunerna framhåller också den betydelse som Levanevaområdet har med tanke på rekreation och utfärder. Fritidsfiske bör tillåtas, och den planerade vandringsrutten bör anläggas. Kommunstyrelsen i Jurva anser det inte nödvändigt att Levaneva naturskyddsområde inrättas. Regionplaneförbundet i Vasa län konstaterar att gränserna för skyddsområdet i någon mån avviker från gränstragningen i regionplanen och föreslår att naturskyddsområdets gränser skall följa regionplanen.

Österbottens viltvårdsdistrikt och jaktsällskapen i Laihela, Jurva och Ilmajoki betonar Levanevaområdets betydelse som ett traditionellt jaktområde då andfåglar och gäss flyttar. Organisationerna kräver att jakt skall kunna bedrivas på samma sätt som tidigare.

Syftet med fridlysningen av Levaneva är att området under de tider då gäss och andra vattenfåglar flyttar skall bli en ännu bättre rastplats än förr och erbjuda en lugn betes- och viloplats. Levaneva har föreslagits bli inkluderat i den internationella Ramsarkonventionen om våtmarker.

På basis av remissutlåtandena har vissa preciseringar och tillägg som gäller vattenregleringen i Kivilampi och Levalampi reservoar samt jakt i Levanevaområdet förts in i propositionen.

DETALJMOTIVERING

1. Motivering till lagförslaget

1 §. *Syftet med inrättandet av naturskyddsområdet.* I denna paragraf stadgas att på statsägd mark i Levanevaområdet inrättas ett naturskyddsområde, som är ett särskilt naturskyddsområde i enlighet med lagen om naturskydd (71/23). Samtidigt stadgas om syftet med att området inrättas.

2 §. *Naturskyddsområdets läge och gränser.* Gränserna för naturskyddsområdet har märkts ut på den karta som bifogats regeringens proposition. Paragrafen innehåller också ett stadgande om rågång och utmärkande av gränserna för naturskyddsområdet, som är likalydande som motsvarande i stadgande i lagarna om andra nyligen inrättade naturskyddsområden.

3 §. *Rätt till omhändertagande.* Paragrafen innehåller ett stadgande om den rätt till omhändertagande som ankommer på den myndighet som övervakar naturskyddet. Stadgandet har samma innehåll som motsvarande stadgande i andra lagar om inrättande av naturskyddsområden.

4 §. *Införlivning av områden i naturskyddsområdet.* Avsikten är att utvidga Levaneva naturskyddsområde genom anskaffning av områden som är viktiga med tanke på helheten. Ett område som uttryckligen anskaffats eller genom fång förvärvats för naturskyddsområdet bör direkt kunna räknas som en del av det. Ett sådant förfarande skulle avsevärt underlätta den administrativa behandlingen av ärendet. Därefter kunde en styckningsförrättning eller ett administrativt beslut av lantmäterimyndig-

heterna nyttjas för att konstatera att ett nytt område inom naturskyddsområdet officiellt faller inom skyddsområdesfastigheten utan andra uttryckliga beslut. Någon separat rågångsförrettning är inte heller av nöden, om gränserna för skyddsområdet tidigare dragits upp vid en styckningsförrättning eller någon annan lantmåteriförrättning.

I det införlivade området träder fridlysningsbestämmelserna för skyddsområdet i kraft då införlivningen antecknas i fastighetsregistret.

Avsikten är att till staten förvärva privatägda områden, om de i övrigt lämpar sig att fogas till naturskyddsområdet.

5 §. *Närmare bestämmelser.* Syftet med att Levaneva naturskyddsområde inrättas är att trygga områdets naturvärde. Med stöd av 2 § 2 mom. lagen om naturskydd ges fridlysningsbestämmelserna för området genom förordning. Dessutom behövs stadganden om vissa andra angelägenheter i samband med användningen och skötseln av området. Ett utkast till förordning bifogas propositionen.

2. Närmare stadganden och bestämmelser

Genom en förordning, som bifogas propositionen i utkast, stadgas närmare om fridlysningsområde av Levaneva naturskyddsområde. Avsikten är att sådana åtgärder som kan ändra naturförhållandena i området eller inverka oförmånligt på florans eller faunans fortbestånd skall förbjudas. I naturskyddsområdet skall det inte vara tillåtet att dika skog eller myrvar eller avverka skog.

I naturskyddsområdet skall det inte heller vara tillåtet att skada mark- eller berggrunden eller ta marks substanser. Inte heller får byggnader eller konstruktioner uppföras eller vägar anläggas. Djur skall inte få dödas, fångas eller ofredas eller växter eller växtdelar plockas eller skadas. Det stadgas dock om vissa undantag i dessa bestämmelser, närmast med tanke på vederbörlig skötsel och användning av området. Inte heller föreslås nämnvärda inskränkningar i rätten att röra sig i området på basis av allemansrätten. I förordningen har vidare förts in ett moment som på det sätt vattendomstolens tillståndsvillkor anger tillåter reglering av Kivilampi och Levalampi reservoar, som sträcker sig ända till naturskyddsområdet.

Bestämmelserna om området tas in i ordningsstadgan, vilken å ena sidan omfattar fridlysningsbestämmelserna i förordningen, å andra sidan sådana bestämmelser som staten i egenskap av markägare även i övrigt har både rätt och skyldighet att utfärda om användningen av sina naturskyddsområden.

Avsikten är att en underhålls- och dispositi- onsplan skall utarbetas för skötseln av Levaneva naturskyddsområde och för att styra dess användning.

3. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart den har antagits och blivit stadfäst.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om Levaneva naturskyddsområde

I enlighet med Riksdagens beslut stadgas:

1 §

Syftet med inrättandet av naturskyddsområdet

För att i södra Österbotten skydda myrnatur som bibehållits i naturtillstånd och för att främja på miljöforskningen och intresset för naturen inrättas Levaneva naturskyddsområde på statsägda områden i Jurva och Laihela

kommuner såsom ett i lagen om naturskydd (71/23) avsett särskilt naturskyddsområde.

2 §

Naturskyddsområdets läge och gränser

Levaneva naturskyddsområde har en areal av ca 2 900 hektar, och dess gränser har märkts

ut med en röd streckad linje på den karta som utgör bilaga till denna lag.

Naturskyddsområdet inrättas som en fastighet i enlighet med stadgandena i lagen om skifte (604/51).

Naturskyddsområdet skall märkas ut i terrängen med ett tillräckligt antal skyltar och andra som anger området.

3 §

Rätt till omhändertagande

Myndigheter som övervakar naturskyddet och väktarna i naturskyddsområdet har rätt att omhänderta jakt-, insamlings- och andra redskap som har använts eller kommer att användas i strid med de föreskrifter och bestämmelser som skall efterlevas i naturskyddsområdet. Samma rätt till omhändertagande gäller också djur som olovligen fångats och växter som olovligen plockats i området, likaså allt annat sådant som det är förbjudet att ta eller använda i naturskyddsområden.

4 §

Införlivning av områden i naturskyddsområdet

Ett område som övergår i statens ägo och

om vars införlivning i naturskyddsområdet beslut fattats i samband med dess anskaffning eller fång anses utgöra en del av naturskyddsområdet.

Fridlysningsstadgandena och -bestämmelserna för ett område som förvärvats för att införlivas i naturskyddsområdet träder i kraft då införlivningen har antecknats i jord- eller fastighetsregistret. I fråga om bildandet av en fastighet av ett sådant område gäller vad som stadgas i lagen om skifte.

5 §

Närmare bestämmelser

Närmare bestämmelser om verkställigheten av denna lag ges genom förordning.

6 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den

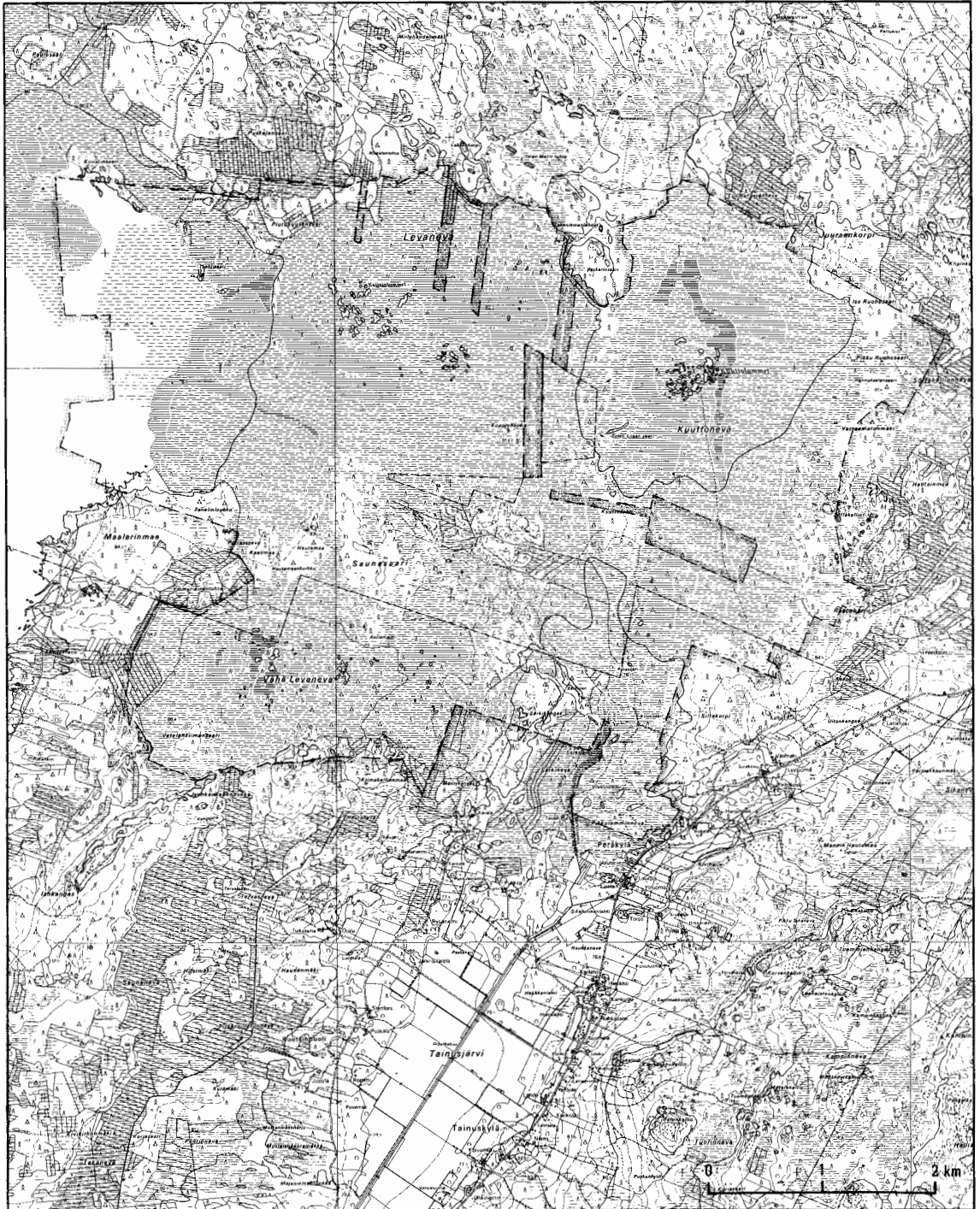
199 .

Helsingfors den 18 juni 1993

Republikens President

MAUNO KOIVISTO

Miljöminister *Sirpa Pietikäinen*

BILAGA LEVANEVA NATURSKYDDSSOMRÅDE
 Jurva, Laihela 1244 04,05,07,08

Förordning om Levaneva naturskyddsområde

På föredragning av miljöministern stadgas med stöd av 2 § 2 mom. lagen den 23 februari 1923 om naturskydd (71/23) och 5 § lagen den 199 om Levaneva naturskyddsområde:

1 §

Förbud

I Levaneva naturskyddsområde är det förbjudet att

1) uppföra byggnader eller konstruktioner och att anlägga vägar,

2) dika skog eller myrar, att ta marksubstanser eller att på annat sätt skada mark- eller berggrunden,

3) ta eller skada träd, buskar eller andra växter eller delar av dem,

4) döda, fånga eller ofreda vilda ryggradsdjur eller förstöra deras bon och att fånga eller samla ryggradslösa djur, och att

5) slå läger eller göra upp öppen eld.

Även andra åtgärder som kan inverka oförmanligt på naturtillståndet, landskapet eller växt- och djurarternas fortbestånd är förbjudna i naturskyddsområdet.

2 §

Tillåtna åtgärder

I Levaneva naturskyddsområde är det, så länge områdets syfte inte äventyras, tillåtet att

1) uppföra och underhålla konstruktioner och anlägga stigar som behövs för skötseln och övervakningen och forskning i området samt för guidning av allmänheten, utfärder och besök i området,

2) plocka bär och matsvamp,

3) återställa den naturliga utvecklingen i området,

4) reglera vattenståndet i Kivilampi och Levalampi reservoar på det sätt som definieras i tillståndsvillkoren från Västra Finlands vattendomstol,

5) vidta åtgärder i samband med räddningstjänst och brandbekämpning, och

6) utföra kartläggnings- och lantmäteriarbeten.

På platser som anvisas i ordningsstadgan är det tillåtet att tillfälligt slå läger och göra upp öppen eld.

3 §

Åtgärder med forststyrelsens tillstånd

Inom Levaneva naturskyddsområde är det, så länge områdets syfte inte äventyras, med forststyrelsens tillstånd tillåtet att

1) för forskning eller andra vetenskapliga ändamål eller för undervisning döda eller fånga djur och i ringa utsträckning samla växter eller växtdelar, bon av djur och mineralprover,

2) decimera antalet individer av en växt- eller djurart, om arten har förökats sig alltför mycket eller annars blivit skadlig,

3) fiska,

4) jäga älg, och

5) bedriva geologisk forskning och malmletning.

4 §

Underhålls- och dispositionsplan

För skötseln och användningen av Levaneva naturskyddsområde utarbetas en underhålls- och dispositionsplan som fastställs av miljöministeriet.

5 §

Särskilda bestämmelser

De stadganden enligt vilka vissa åtgärder är tillåtna i Levaneva naturskyddsområde medför inte för någon större rätt än han annars åtnjuter.

Miljöministeriet kan tillåta även andra än i 2 och 3 §§ avsedda åtgärder som inte står i strid

med områdets syfte och som behövs för vederbörlig skötsel eller användning av området.

6 §

Förvaltningen av naturskyddsområdet

Levaneva naturskyddsområde är i forststyrelsens besittning och vård.

7 §

Närmare föreskrifter och anvisningar

Närmare föreskrifter om verkställigheten av

denna förordning utfärdas vid behov av miljöministeriet.

Anvisningar om bestämmande av gränserna för Levaneva naturskyddsområde ges av lantmäteristyrelsen.

8 §

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 199 .